

Nic o nas bez nas!

Manifest sprawiedliwej transformacji

Nasze branże i miejsca pracy ulegają radykalnym zmianom. Transformacja już się dokonuje. Pandemia, wojna w Ukrainie i kryzys związany z cenami energii zwiększają tempo tych zmian. Pracownicy sektora przemysłowego w całej Europie regularnie podnoszą głos – chcemy, aby przywódcy polityczni nas usłyszeli i niezwłocznie zareagowali.

JUST NIC O
NAS BEZ
NAS!
TRANSITION

Sprawiedliwa Transformacja wymaga
głosu pracowników przemysłu.

Cel Manifestu sprawiedliwej transformacji

Niniejszy manifest jest naszym przesłaniem skierowanym do decydentów politycznych w Europie. Do osób tworzących i wdrażających dalekosiężną politykę klimatyczną, która dogłębnie przekształci nasze sektory przemysłu, przedsiębiorstwa i miejsca pracy, a z nimi całe regiony.

Jest to nasz apel do decydentów politycznych o sprawiedliwą transformację. Transformację do ekologicznej postaci gospodarki, prowadzoną sprawiedliwie w stosunku do WSZYSTKICH pracowników, transformację, która nie prowadzi do likwidacji, a ochrony i tworzenia dobrej jakości miejsc pracy. Transformację przewidywaną, zarządzaną i negocjowaną z pracownikami we wszystkich kwestiach, które ich dotyczą. „**Nic o nas bez nas!**”

Cieszy fakt, że termin „sprawiedliwa transformacja” wszedł do wspólnego języka europejskich decydentów politycznych i przywódców krajów. Teraz nadszedł czas, by poprzeć słowa czynami.

Nasz manifest i towarzyszące mu badania dostarczają decydom dowodów na lokalne skutki ekologicznej transformacji w całej Europie, na to, jak związki zawodowe angażują się w przewidywanie zmian i zarządzanie nimi oraz jakie przeszkody napotykają. Zawiera on szczegółowe żądania dotyczące ram sprawiedliwej transformacji zapewniających odpowiednie zasoby, bazujących na skutecznym planowaniu polityki, promujących i zwiększających prawa pracowników oraz angażujących związki zawodowe poprzez intensywny dialog społeczny. W obecnej, niestabilnej sytuacji potrzeba stworzenia takich ram zyskała jeszcze większe znaczenie. Europa nie może ryzykować pogłębiania się nierówności regionalnych i społecznych.

Sprawiedliwa transformacja oznacza przekształcanie gospodarki w sprawiedliwy i inkluzyjny sposób służący utrzymaniu i tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy. Warunkiem wstępnym jest udział pracowników i ich związków zawodowych w przewidywaniu i społecznym zarządzaniu zmianami w przemyśle: „Nic o nas bez nas!”

Dowody wspierają nasze żądania i pilną potrzebę działania

- Żaden kraj ani region nie zaczyna z tej samej pozycji i nie dysponuje idealnym modelem. Musimy czerpać wiedzę z najlepszych praktyk i wdrażać je w życie.
- Dzięki dobrze funkcjonującym układom stosunków pracy i silnym państwom opiekuńczym pracownicy mogą dostrzec w przemianach szansę.
- Osłabienie dialogu społecznego stanowi bezpośrednie zagrożenie dla sprawiedliwej transformacji. Musimy odwrócić ten trend.
- Silne gospodarki charakteryzujące się wysokim poziomem inwestycji w zaawansowane technologie pomagają pracownikom i związkowi zawodowemu w pozytywnym przyjęciu transformacji.
- Zależność ekonomiczna i zagraniczna własność firm powodują niepewność w zakresie strategii korporacyjnych i zmniejszają zdolność do przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji. Ma to wpływ przede wszystkim na związki zawodowe z Europy Środkowej i Wschodniej.
- Zbyt wąski zakres obecnie tworzonej polityki sprawiedliwej transformacji oraz brak wystarczającego finansowania i ambicji uniemożliwiają sprostanie nadchodzącym wyzwaniom.

Nadszedł czas na działanie!

Nasz Manifest sprawiedliwej transformacji

Polityka przemysłowa dostosowana do ambitnych celów klimatycznych i dobrej jakości miejsc pracy

Przejście na gospodarkę niskoemisyjną jest zależne od zrównoważonego i prężnie działającego przemysłu. Nasze branże zapewniają 30 mln wysokiej jakości miejsc pracy w całej Europie i dostarczają rozwiązania umożliwiające obniżenie emisyjności naszej gospodarki. Wymagają one wsparcia w postaci odpowiedniej polityki przemysłowej.

IndustriAll Europe domaga się

1. Zaktualizowanej strategii przemysłowej UE zabezpieczającej:
 - Demokratycznie współtworzone ścieżki transformacji
 - Dostęp do przystępnej cenowo, zdekarbonizowanej energii, a także strategicznych surowców i komponentów
 - Inwestycje w przekształcanie terenów przemysłowych i infrastruktury
 - Uczciwą konkurencję na rynkach UE i międzynarodowych, w tym również w zakresie kosztów emisji dwutlenku węgla
 - Tworzenie wiodących rynków dla innowacyjnych produktów
2. Dialogu społecznego w zakresie kształtowania polityki przemysłowej poprzez wykorzystanie potencjału innowacyjnego pracowników.
3. Przeglądu rozporządzenia o zarządzaniu unią energetyczną i zobowiązania państw członkowskich do opracowania kompleksowych planów sprawiedliwej transformacji w kontekście krajowych planów energetyczno-klimatycznych. Związki zawodowe powinny być obowiązkowo zaangażowane w dialog społeczny.
4. Utworzenia Europejskiego Obserwatorium Sprawiedliwej Transformacji monitorującego realizację wszystkich polityk i środków związanych z Europejskim Zielonym Ładem.
5. Większego zaangażowania młodych ludzi w planowanie transformacji i wsłuchiwanie się w ich potrzeby.
6. Różnorodności i równości w celu uwzględnienia najlepszych pomysłów i innowacji członków naszych społeczeństw.

Finansowanie transformacji

Sprawiedliwa transformacja nie jest darmowa, ale koszty złe przeprowadzonej transformacji są znacznie wyższe dla jednostek, regionów i całego społeczeństwa. Osiągnięcie celów klimatycznych w sprawiedliwy i inkluzyjny sposób wymaga wyższych wydatków publicznych, lecz potencjalnie może przynieść społeczeństwu długoterminowe oszczędności.

IndustriAll Europe domaga się

1. Zarządzania gospodarczego UE wspierającego dekarbonizację i sprawiedliwą transformację, a także sprawiedliwą politykę podatkową i cenową.
2. Prawa regulującego konkurencję i zasad pomocy państwa wspierających nasze ambicje osiągnięcia zerowej emisji netto.
3. Unijnej strategii finansowania regionów Europy wspierającej sprawiedliwą transformację, w tym wykorzystanie przychodów z systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) do wzmocnienia instrumentów sprawiedliwej transformacji.
4. Lepszego dostosowania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych do wymogów transformacji, umożliwiającego wsparcie przedsiębiorstw przemysłowych w procesie transformacji.
5. Rozszerzenia „zasady partnerstwa” na wszystkie odpowiednie fundusze UE. Oznacza to systematyczne angażowanie związków zawodowych w opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie programów finansowanych przez UE służące ich dotarciu do pracowników i społeczności.
6. Uwarunkowania społecznego funduszy UE zapewniającego, że wspierają one negocjacje zbiorowe, wysokiej jakości miejsca pracy i wysokiej jakości praktyki zawodowe. Ograniczenia zawierania krótkoterminowych i niekorzystnych umów, godnego wynagrodzenia i dostępu do szkoleń.
7. Uwzględnienia kwestii płci i różnorodności siły roboczej w planach sprawiedliwej transformacji.

Silniejsza rola negocjacji zbiorowych i dialogu społecznego

Silna rola negocjacji zbiorowych i dialogu społecznego jest warunkiem wstępnym sprawiedliwej transformacji. Umożliwia ona partnerom społecznym omawianie i negocjację rozwiązań łagodzących negatywne skutki dla zatrudnienia i gwarantujących wysoką jakość miejsc pracy w okresie transformacji.

IndustriAll Europe domaga się

1. Większych praw do skutecznych negocjacji zbiorowych oraz tworzenia i wstępowania do związków zawodowych w celu wzmocnienia pozycji pracowników we wdrażaniu polityki klimatycznej.
2. Zwiększenia zasięgu negocjacji zbiorowych.
3. Budowy, odbudowy i wzmocnienia struktur dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych na wszystkich szczeblach w całej Europie.
4. W zamówieniach publicznych warunku dotyczącego angażowania się firm, z którymi zawarto umowy, w negocjacje zbiorowe.
5. Wykorzystania cyklu Semestru Europejskiego, Europejskiego Filaru Praw Społecznych oraz Wieloletnich Ram Finansowych do zmuszenia rządów i partnerów społecznych do wprowadzenia dobrze funkcjonujących struktur negocjacji zbiorowych.
6. Przeznaczenia unijnych i krajowych funduszy na budowę potencjału dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych.
7. Wzmocnienia i wdrożenia Europejskiego Filaru Praw Społecznych oraz poparcia zobowiązania do promowania negocjacji zbiorowych i rozszerzenia ich zasięgu we wszystkich państwach członkowskich.
8. Pełnego wdrożenia konwencji MOP i decyzji Rady Europy w sprawie prawa dostępu do negocjacji zbiorowych we wszystkich państwach członkowskich i dla wszystkich pracowników.

Zestaw narzędzi obejmujący prawa pracowników i obowiązki przedsiębiorstw w zakresie przewidywania i kształtowania zmian

Przejście do przemysłu o obniżonej emisyjności będzie ostatecznie realizowane na poziomie przedsiębiorstwa. Inklusyjna i sprawiedliwa transformacja jest możliwa tylko wówczas, gdy pracownicy i ich przedstawiciele będą mieli coś do powiedzenia.

IndustriAll Europe domaga się

1. Unijnych ram prawnych opartych na raporcie Cercas z 2013 r. w zakresie przewidywania i zarządzania sprawiedliwą transformacją na poziomie przedsiębiorstwa, w tym obowiązkowych zasad dotyczących terminowych i wysokiej jakości informacji, konsultacji oraz udziału związków zawodowych i przedstawicieli pracowników na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim, a także gwarancji socjalnych dla pracowników.
2. Przyjęcia obowiązkowych planów sprawiedliwej transformacji przez wszystkie przedsiębiorstwa, przy pełnym zaangażowaniu związków zawodowych i przedstawicieli pracowników. Dopracowania odpowiednich propozycji zawartych w projektach dyrektyw UE dotyczących sprawozdawczości korporacyjnej w zakresie zrównoważonego rozwoju i należytej staranności, w tym zwiększenia zakresu i szczegółowych wymogów dotyczących przemysłowego, ekonomicznego i społecznego wymiaru planu.
3. Uwarunkowań społecznych dla krajowych i unijnych funduszy, z których korzystają firmy, dla zapewnienia przestrzegania praw pracowniczych w ramach strategii przemysłowych firm.
4. Powołania w przedsiębiorstwach mężów zaufania sprawiedliwej transformacji równoważnych z przedstawicielami ds. bezpieczeństwa i higieny pracy. Muszą oni mieć prawo do specjalnych szkoleń, jeśli będą konieczne, i być zaangażowani w planowanie transformacji w przedsiębiorstwach.

Zaspokojenie zapotrzebowania na nowe umiejętności oraz prawa do wysokiej jakości szkoleń i nauki przez całe życie dla każdego pracownika

Sprawiedliwa transformacja wymaga wsparcia możliwości zmiany pracy, w tym niezbędnego przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji obecnych pracowników. Wymaga również inwestycji w nasze systemy edukacji w celu opracowania nowych programów szkoleń dla zmieniających się i powstających profili zawodowych w ekologicznej gospodarce.

IndustriAll Europe domaga się

1. Indywidualnego prawa do szkoleń i nauki przez całe życie oraz obowiązku opracowania strategicznego planowania miejsc pracy i umiejętności zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, sektora, jak i regionu, przy pełnym zaangażowaniu związków zawodowych i przedstawicieli pracowników.
2. Zaangażowania związków zawodowych w strategię umiejętności dla ekologicznej gospodarki na każdym poziomie. Partnerzy społeczni odgrywają kluczową rolę w określaniu potrzeb w zakresie umiejętności, aktualizowaniu profili kwalifikacji i udzielaniu wskazówek pracownikom.
3. Prawa każdego pracownika do zmiany pracy na mocy prawa lub układu zbiorowego, zgodnie z praktyką krajową.
4. Szczegółowego mapowania zatrudnienia na poziomie NUTS 3 w celu identyfikacji pracowników i ich umiejętności oraz umożliwienia zmiany pracy i ścieżki podnoszenia kwalifikacji.
5. Inwestowania przedsiębiorstw w przyszłościową wykwalifikowaną siłę roboczą. Pełnego wykorzystania przez państwa członkowskie wszystkich możliwości finansowania przez UE krajowych strategii w zakresie umiejętności oraz zwiększenia budżetów publicznych na naukę przez całe życie.
6. Szybkiego przyjęcia proponowanego zalecenia Rady w sprawie uczenia się na rzecz równowagi środowiskowej.
7. Skutecznego wdrożenia przez wszystkie państwa członkowskie zaleceń Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie nauki przez całe życie; w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz trwałej konkurencyjności, sprawiedliwości i odporności społecznej oraz w sprawie europejskich ram na rzecz jakości i efektywności praktyk zawodowych.

